

5. Derzhavna rejestracijna sluzhba Ukrainy. – Statystychna informacija za osnovnyj naprjamkamky dijalnosti GUJu ta teritorial'nyh organiv justycii' z pytan' legalizacii' objednan' gromadjan, derzhavnoi' rejestracii' ZMI ta informacijnyh agentstv za I kvartal 2014. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.drso.gov.ua/show/12734>

6. Lacyba M. V. Jak rozumity novyj zakon «Pro gromads'ki ob'jednannja» / M. V. Lacyba, A. O. Shymchuk. – K.: Ukr. nezalezhn. centr polit. doslidzh., 2013. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: [www.ucipr.kiev.ua/userfiles/new_law_NGO2013\(1\).pdf](http://www.ucipr.kiev.ua/userfiles/new_law_NGO2013(1).pdf)

7. Netebenko V. Chy mozna stvoryty dijevi gromads'ki organizacii' v Ukraini: dumky pro nabolile [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://ru.espreso.tv/blogs/2014/11/17/chy_mozna_stvoryty_diyevi_hromadski_orhанизaciyi_v_ukrayini_dumky_pro_nabolile

8. Derzhavna Sluzhba Statystyky Ukrainy. Kil'kist' sub'ektiv JeDRPOU za organizacijno-pravovymy formamy gospodarjuvannja [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://ukrstat.org/uk/edrpoj/ukr/EDRPU_2015/ks_opfg/ks_opfg_0115.htm

9. Cili rozvytku tysjacholititja [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://ukraine2015.org.ua/tsili>

10. Partnerstvo Vidkrytyj urjad [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://ogp.gov.ua/content/%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%86%D1%96%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D1%83>

11. Pro stan rozvytku gromadjans'kogo suspil'stva v Ukraini: zagal'ni tendencii', regional'ni osoblyvosti: analit. dop. – K.: NISD, 2014. – 78 s. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/grom_susp-bdf01.pdf

12. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zatverdzhennja Porjadku zaluchennja gromadjan do formuvannja ta realizacii' derzhavnoi' polityky» vid 6.01.2010 r. №10. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/10-2010-%D0%BF%9>

13. Postanova Kabinetu Ministriv «Pro dodatkovy zahody shhodo zabezpechennja uchasti gromads'kosti u formuvanni ta realizacii' derzhavnoi' polityky» vid 26.11.2009 r. №1302. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1302-2009-%D0%BF%10>

14. Zakon Ukrainy «Pro dostup do publichnoi' informacii'» [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/220-2012-%D1%80%11>

15. Jakubovskij O., Butyrs'ka T. Derzhavna vlada i gromadjans'ke suspil'stvo: systema vzajemodii': Monografija / O. Jakubovskij, T. Butyrs'ka. – O.: ORIDU NADU, 2004.

Makarenko L. P., PhD. Political Science, Doctoral student of Political Science Kyiv National Taras Shevchenko University (Ukraine, Kyiv), Liliya876@mail.ru

Problems of communicative interaction between states and civil society

In the article the development of civil society and its institutions, including NGOs seen as mutual care and responsibility of the state and the citizens. Attention is drawn to the main problems of communicative interaction of public and public authorities in modern conditions.

Keywords: community, active citizenship position, NGO, public participation, public hearings, public initiatives, consultations.

Макаренко Л. П., кандидат политических наук, доцент, докторант кафедры политических наук, Киевский национальный университет им. Тараса Шевченко (Украина, Киев), Liliya876@mail.ru

Проблемы коммуникативного взаимодействия государства и гражданского общества

Развитие гражданского общества и его институтов, в частности общественных организаций, рассматривается как обоюдная забота и ответственность государства и самих граждан. Обращается внимание на основные проблемы коммуникативных взаимодействий общественности и органов государственной власти в современных условиях.

Ключевые слова: общественность, активная гражданская позиция, общественные организации, привлечение общественности, общественные слушания, общественные инициативы, консультации.

* * *

УДК 327

Макарук І. В., кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин, Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника (Україна, Івано-Франківськ), makiv45@gmail.com

Роль прагматичного підходу у побудові багаторівневої системи безпеки

Сучасні загрози і виклики, перед якими постає система міжнародних відносин у першій чверті 21 століття, спонукає світове співтовариство до пошуку новітніх підходів формування безпечної системи співіснування. У цьому складному і багатовекторному процесі почала формуватися ситуація, яка відображає складну трансформацію свідомості, багатьох акторів міжнародних відносин. Характерною особливістю цього процесу став пошук ефективних механізмів прагматизації міжнародних відносин. Саме висвітлення деяких її аспектів й присвячується стаття, в якій автор робить спробу показати специфіку складного процесу, його основні аспекти та періоди перебігу. Зокрема, розглядаються визначальні етапи розвитку та впливу імперативу прагматизації на поведінку суб'єктів сучасної системи міжнародних відносин.

Ключові слова: глобалізм, глобалізація, демократія, демократизація, міжнародні відносини, антиглобалізм.

Світове співтовариство ввійшло в нову фазу розвитку, тобто в фазу становлення нової системи міжнародних відносин, яка змогла б дати відповіді адекватні новим викликам сучасності. Дослідники і аналітики сходяться на думці, що «процес формування та утвердження нової системи міжнародних відносин перебуває у стадії становлення» [1]. Системний аналіз розглядуваної ситуації показує, що вищезгадана «стадія становлення», як субстанція постала в умовах складного перехідного періоду кардинальних змін цивілізаційного виміру. То ж закономірно, що, враховуючи зазначене, дедалі більше дослідників приходять до одностайного розуміння того, що після того, як світ переступив через поріг третього тисячоліття і увійшов у фазу першої чверті століття, коли відбувається системне поглиблення кризових явищ, світова спільнота переживає «якийсь критичний перелом». Цей феномен можна кваліфікувати в системі міжнародних відносин, як період «якихось якісних перетворень, які змінюють суть і сенс самої політичної структуризації світу». При цьому звертається особлива увага на те, що чітко проявляються «очевидні ознаки руйнування основ Вестфальської світової системи, що проіснувала (з певними змінами) три з половиною століття» [2].

Основною мірою, визначальною рисою цього перехідного періоду є те, що через певні об'єктивні причини, відбувається поступове формування нової архітектоніки нового світового облаштування, визначальні елементи котрого ще не чітко сформовані, тобто поки що ще не набули системного і сталого характеру. Це, в першу чергу, стосується нинішньої, доволі неоднозначної ситуації у сфері забезпечення міжнародної безпеки і стабільності у світі в той час, коли російська агресивна політика порушує усі норми сталого безпечної співіснування.

Отже світове співтовариство постало перед необхідністю пошуку нової парадигми розвитку системи міжнародних відносин, яка відповідала б новим, часто непередбачуваним викликам сьогодення. Відповідно зринула потреба пошуку дійових механізмів практичної реалізації цієї парадигми, а це, як показує життя, є однією з найскладніших проблем взагалі.

Якщо виходити з того, що термін «прагматизм» походить від латинського слова «прагма», яке означає дію, то саме активної і в той же час ефективної дієвості

не вистачає у прийнятті консенсусних рішень багатьом країнам, які зазвичай спостерігають яким чином буде розгортатися ситуація на міжнародній арені. Прикладом може слугувати неоднотайна реакція світового співтовариства на агресію Росії проти України. Адже в основі філософії прагматизму – є дія або практична діяльність людини. Разом з тим, філософія прагматизму не обмежується тільки дослідженням практичної діяльності людей, а є достатньо чіткою і стрункою системою поглядів практично на всі сторони буття, якщо брати загалом, і традиційне філософське знання. Зокрема, це повною мірою стосується і системи міжнародних відносин нового рівня.

До країн, які найбільш послідовно втілюють прагматичний підхід до проблеми розвитку системи міжнародних відносин в умовах динамічного перебігу демократизаційних процесів, можна віднести, в першу чергу, Сполучені Штати Америки, Англію, Німеччину і Японію. Саме ці провідні країни світу можна вважати прагматиками у нових підходах до побудови сучасної системи міжнародної безпеки яка, як відомо, має вже нові критерії виміру.

Емпіричний аналіз стану перехідного періоду в системі міжнародних відносин дає підстави стверджувати, що прагматик у міжнародних відносинах це не що інше, як суб'єкт, який вибудовує і застосовує систему вчинків, справ і поглядів для отримання практично спільних корисних результатів. В цьому сенсі прагматизм виступає як такий, що заперечує об'єктивність істини, а справжньою істиною вважається та, яка дає результати практично корисні.

В даній площині прагматизм, теоретично, може використовуватися у розв'язанні багатьох конфліктних ситуацій, особливо тих, які загрожують міжнародній безпеці та посиленню конфронтаційних явищ, що у свою чергу, може призвести до поглиблення кризових явищ та гальмування інтеграційно-глобалізаційних процесів.

Дослідження основних аспектів прагматизму в діях акторів міжнародних відносин, показує, що в їхніх діях часто не вистачає системності у попередженні або недопущенні виникнення загроз, які мають дестабілізуючий характер. Системність може полягати в певній теоретичній площині, яка ґрунтується на позиціях прагматичного підходу до вирішення розглядуваної проблеми. Якщо спробувати теоретично дану ситуаційну проблематику розкласти як певний шлях від однієї крайньої точки до іншої, то можемо отримати результат позитивного вирішення поставленого завдання.

В даному випадку одну крайню точку можемо назвати «точкою відліку» (це може бути прогнозований момент, від якого теоретично постає загроза виникненню певної дестабілізації або конфронтації у сфері міжнародних відносин). Іншу, протилежну точку, ми можемо визначити як «точку реалізації теоретичної гіпотези» (так можна назвати момент позитивного вирішення поставленої проблеми). Проаналізувавши зазначену конфігурацію, доходимо висновку, що заданий шлях від «точки відліку» до «точки реалізації теоретичної гіпотези» можна умовно розбити на п'ять етапів, або міні точок.

Перший етап – «Етап можливого прояву» – характеризується появою певних, не яскраво виражених, дестабілізуючих елементів у взаємовідносинах акторів системи міжнародних відносин. В даному випадку на тлі стабільних відносин проявляються дрібні непорозуміння

між державами як суб'єктами системи міжнародних відносин. Розглядаючи цю площину в глобалізаційно-інтеграційному вимірі приходимо до розуміння того, що має викликати настороженість походження і природа даних дрібних непорозумінь. Дрібні непорозуміння можуть бути надто дрібними, на які суб'єкти міжнародних відносин можуть і не звертати першочергової уваги. Але природне відчуття тривоги за подальшу долю міжнародної безпеки має примушувати країну з демократичними цінностями, яка стоїть на прагматичних переконаннях побудови міжнародних відносин, шукати джерело таких непорозумінь.

Отже, на «етапі можливого прояву», який у нашому дослідженні є першим, спостерігається незначне загострення у відносинах між акторами міжнародних відносин. Можемо прогнозувати, що дане нестійке, на перший погляд, непорозуміння може набути стійкого характеру і спровокувати конфлікт між даними акторами, який може призвести до широкомасштабної дестабілізації ситуації у певному регіоні.

Досить важливим є той фактор, який ми не можемо не враховувати: йде конкретно мова про країни однієї системи, чи різних систем. Якщо країни належать до однієї, наприклад демократичної системи, то фактор ризику набагато менший. Якщо ж ситуація загострюється між країнами, які належать до різних систем – демократичної і тоталітарної то фактор ризику надто високий. Зазначений фактор ризику менший, коли країни належать до однієї системи, але ця система не є демократичною, але він вищий, ніж в односистемних демократичних країнах.

Другий етап – «Етап формулювання проблеми» – на цьому етапі відбувається формулювання проблеми та емпіричне вивчення природи її походження. Даний етап є важливим у тому сенсі, що саме на ньому відбувається кристалізація суті проблеми. Вдале вирішення цієї задачі закладає основу правильності подальших дій. Чим менша похибка на другому етапі, тим меншими будуть хибні дії на подальших етапах дослідження проблематики цього аспекту, тим реальнішими та ефективнішими будуть дії у плануванні та власне і подоланні проблемної ситуації, що виникає.

Отже, «етап формулювання проблеми» визначає зміст подальших дій і поведінки в конкретній ситуації. На цьому етапі чітко має вимальовуватися власне проблематика і суть її походження. Тобто, щоб мати можливість прогнозувати наслідки виникнення та розвитку проблеми у даному аспекті, а також правильність ситуаційних дій суб'єкта, слід чітко уявляти і сформулювати причину виникнення даної проблеми, її природу і походження.

У дослідженні цей етап є надто важливим і потребує залучення відповідного ресурсного потенціалу, оскільки здійснюваний аналіз не може допускати значних похибок. Кожна хибна тенденція у аналізі може призвести до неадекватних і помилкових дій, які в свою чергу можуть призвести до провокування різкого загострення проблеми. В такому випадку ситуація може стати неконтрольованою суб'єктами міжнародних відносин, що потребуватиме колосальних зусиль та мобілізації значних ресурсних потенціалів для врегулювання проблеми.

Третій етап – «Етап формування гіпотези» – на якому формується теоретична гіпотеза вирішення проблеми на підставі результатів, отриманих у дослідженні і формулюванні проблематики на другому етапі. Після

отримання результатів дослідження другого етапу, суб'єкт міжнародних відносин проаналізувавши і визначивши причину виникнення даної проблематики, починає розробку і формування теоретичної гіпотези або декількох гіпотез, які є не чим іншим, як можливими шляхами подолання прогнозованого кризового явища у відносинах з іншим суб'єктом міжнародних відносин.

Таким чином, це є етап правильного прийняття рішень, важлива частина шляху, на якому формується варіант можливого правильного рішення.

Четвертий етап – «Етап прийняття рішення» – характеризується тим, що на ньому здійснюється аналітично-критичний розгляд гіпотези та її теоретичних основ з передбаченням можливого ступеня ефективності, який тісно пов'язаний з успішною реалізацією заданої гіпотези.

На цьому етапі приймається конкретне рішення, визначається оптимальна поведінка за конкретних прогнозованих умов, що можуть скластися. Дане рішення не може бути емоційним – воно повинно бути суто прагматичним і обумовлювати дії, які приведуть до оптимального і позитивного вирішення проблематики у стосунках між суб'єктами міжнародних відносин.

П'ятий етап – «Етап практичної реалізації гіпотези» – є, по суті, завершальним, оскільки передбачає практичне втілення теоретично розробленої гіпотези, спрямованої на досягнення кінцевого результату в досягненні поставленої цілі [3].

Практична сторона цього етапу безпосередньо пов'язана з усім спектром теоретичних досліджень, які лягають в основу реалізації розробленого плану врегулювання або запобігання конфліктних ситуацій. Адже сама незначна дестабілізація в площині однієї системи, може негативно вплинути на всю систему міжнародних відносин, з усіма її підсистемами. Тому практична реалізація теоретичної гіпотези має велике значення для побудови відносин на основі мирного співіснування.

В кінцевому результаті, за своїм змістом, в цілому, прагматизаційна гіпотеза, може бути багатоступеневою, або такою яка складається з декількох окремих конкретних частин. Після першого практичного кроку, цілком можливо, може знадобитися потреба в корегуванні, якщо певні позиції другого етапу були хибними. Також може бути, залежно від ситуації, декілька варіантів другого кроку, для того щоб продовжувати практичну реалізацію найоптимальнішим шляхом.

Розглядувана методика є прагматичним підходом до вироблення, і прийняття практичних рішень політичними акторами системи міжнародних відносин. Зазначений прагматизм у вирішенні конфліктних ситуацій, які загрожують міжнародній безпеці, відіграє визначальну роль у формуванні нової системи міжнародних відносин, зокрема, у підготовці адекватних відповідей на складні виклики сучасного світу, котрий динамічно глобалізується.

Список використаних джерел

1. Чубарьян А. Десятилетия зовнішньої політики Росії // Міжнародне життя. – 2001. – №6. – С.4.
2. Категорії політичної науки. – М., 2002. – С.619–620.
3. Макарук І. В. Демократизаційний розвиток в умовах прагматизації системи міжнародних відносин (концептуальний вимір) / Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України. – К., 2010. – С.84–85.

References

1. Chubaryan A. Desyatylitnyia zovnishnoi politiku // Mizhnarodne zhuttya. – 2001. – №6. – S.4.
2. Kategorii politichnoi nauki. – M., 2002. – S.619–620.
3. Makaruk I.V. Demokratizatsiynnyy rozvutok v umovah pragmatizatsii systemu mizhnarodnuh vidnosun (kontseptualnyy vumir) / Instytut svitovoi ekonomiki i mizhnarodnuh vidnosun NAN Ukrainu. – K., 2010. – S.84–85.

Makaruk I. V., PhD (Political Sciences), Associate Professor, Department of international relations Precarpathian national University named after V. Stefanyk (Ukraine, Ivano-Frankivsk), makiv45@gmail.com

The role of pragmatic approach in building a multilevel security system

Modern threats and challenges there is a system of international relations in the first quarter of the 21st century, encourages the world community to search for new approaches of establishing safe system of coexistence. In this complex and multidimensional process began to emerge a situation that reflects the complex transformation of consciousness, many actors of international relations. A characteristic feature of this process was the search for effective mechanisms of a pragmatic approach international relations. It is the coverage of some aspects of it, and dedicated the article in which the author tries to show the specifics of a complex process, its major aspects and periods of flow. In particular, we consider determining the stages of the development and influence of the imperative of a pragmatic approach to the behavior of the subjects of the contemporary system of international relations.

Keywords: globalism, globalization, democracy, democratization, international relations, globalism.

Макарук І. В., кандидат политических наук, доцент кафедры международных отношений, Прикарпатский национальный университет им. В. Стефаника (Украина, Ивано-Франковск), makiv45@gmail.com

Роль прагматического подхода в построении многоуровневой системы безопасности

Современные угрозы и вызовы, перед которыми возникает система международных отношений в первой четверти 21 века, побуждает мировое сообщество к поиску новых подходов формирования безопасной системы сосуществования. В этом сложном и многовекторном процессе начала формироваться ситуация, которая отражает сложную трансформацию сознания, многих акторов международных отношений. Характерной особенностью этого процесса стал поиск эффективных механизмов прагматизации международных отношений. Именно освещению некоторых ее аспектов и посвящается статья, в которой автор делает попытку показать специфику сложного процесса, его основные аспекты и периоды течения. В частности, рассматриваются определяющие этапы развития и влияния императива прагматизации на поведение субъектов современной системы международных отношений.

Ключевые слова: глобализм, глобализация, демократия, демократизация, международные отношения, антиглобализм.

УДК 32.01:303.723

Мартиняк Ю. О.,
аспірантка кафедри теорії та історії
політичної науки, Львівський національний
університет ім. Івана Франка (Україна, Львів),
yuliya.martynyak@gmail.com

ТИПИ КОРРЕЛЯЦІЇ ВИМІРІВ ПОЛІТИЧНОГО

Проаналізовано феномен політичного у контексті політичної різниці (розрізнення між власне політичним та політикою), окреслено географію та підходи до виокремлення концепту політичної різниці, досліджено атрибути політичного (простір політичного, час політичного, антропологічний вимір політичного) та на основі їхньої кореляції визначено три форми буття політичного крізь призму його атрибутів. Метою статті постає розкриття евристичного потенціалу використання категорії «політичне» та аналіз типів кореляції його вимірів.

Визначено політичне як умову співжиття індивідів як «мовних тварин», простір котрого є простором розриву соціального (проте не виводиться з нього) простором межевості, що постійно заново створюється через наявність «Я» та «Іншого/Чужого» та виділено три базові типи кореляцій вимірів політичного, що можуть співіснувати в одному політичному полі та бути застосовані для аналізу сучасної політичної дійсності: 1) територія –